

Практична робота 8

Тема: Розпізнавання видів фурнітури та оздоблювальних матеріалів

Мета: закріпити теоретичні знання, сформувати практичні навички з розпізнавання видів сучасної одягової фурнітури, оздоблювальних матеріалів, розвивати професійні уміння з добору фурнітури, оздоблювальних матеріалів до того чи іншого виду швейного виробу.

МТЗ:

- каталог одягової фурнітури провідних фірм-виробників;
- каталог сучасних матеріалів, що використовують для оздоблення одягу;
- зразки сучасних видів одягової фурнітури;
- зразки видів оздоблювальних матеріалів.

Література

1. Інструкція з безпечних прийомів праці при виконанні практичної роботи.
2. Патлашенко О. А. Матеріалознавство швейного виробництва: навчальний посібник. / О. А. Патлашенко. – Київ : Арістей, 2018. – 248 с.
3. Панасюк В. В. Матеріалознавство: конспект лекцій для студентів спеціальності 182 «Технології легкої промисловості». / В. В. Панасюк. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2018. – 118 с.

Зміст роботи

1. Ознайомитись із асортиментом сучасної одягової фурнітури.
2. Ознайомитись із асортиментом оздоблювальних матеріалів, які пропонують провідні фірми-виробники.
3. Запропонувати ескізи моделей швейних виробів, добрати необхідні види одягової фурнітури, оздоблювальних матеріалів.
4. Результати роботи подати у таблиці 8

Методичні вказівки до виконання роботи

До одягової фурнітури належать ґудзики, гачки, петлі, пряжки, кнопки, застібки. Ґудзики призначені для застібання та оздоблення виробів. Їх виробляють способами:

- механічним — вирізанням із дерева та природних матеріалів;
- штампуванням — вирубуванням із листового металу;
- пресуванням — формування ґудзиків із порошку в прес-формах під дією високої температури й тиску;
- плетенням — із оздоблювальних шнурів, тасьми, ниток;

За призначенням ґудзики поділяють: на пальтові (26 мм і більше); костюмні (20...25 мм); платтяні (12 мм і більше); брючні (14...17 мм); сорочкові білизняні (10...19 мм); для форменого одягу (14, 18, 22, 24 мм).

За формою ґудзики бувають: круглі, овальні, циліндричні, фігурні тощо;

За характером поверхні лицевого боку: гладкі, рельєфні;

За способом кріплення до одягу: з 2, 4 наскрізними отворами, з вушком для пришивання;

За кольором: чорні, білі, кольорові, з декоративними ефектами, з імітацією перламутру, перлів.

Металеві ґудзики, виготовляють штампуванням з м'якої сталевий стрічки, характеризуються міцністю та хімічною стійкістю; бувають пальтові, форменні, дитячі та оздоблювальні.

Дерев'яні ґудзики виготовляють із, клена, берези, бука; не дуже міцні, під дією вологи втрачають форму й блиск, придатні для верхнього одягу.

Рогові ґудзики (з рогів і копит) бувають натуральних кольорів або фарбовані в чорний колір, використовуються для верхнього одягу. В гарячій воді ґудзики розм'якшуються, втрачають форму, погано шліфуються.

Кістяні ґудзики, зроблені з кісток, стійкі до температур, достатньо міцні, але з часом жовтіють і ламаються.

Перламутрові ґудзики виготовляють із раковин молюсків, мають відповідний блиск, стійкі до вологи, температур, до дії кислот і лугів, але

не дуже міцні, ламаються. Застосовують перламутрові ґудзики для білизняних, блузочних, сорочкових виробів.

Скляні ґудзики виробляють пресуванням, можуть бути різнокольоровими, прозорими, їх використовують для білизни, оздоблення платтів, блуз.

Недолік скляних ґудзиків полягає в тому, що вони ламаються.

Прес-порошкові амінопластові ґудзики бувають як прозорі, так і фарбовані в різні кольори. Вони міцні, стійкі до вологи, дії високих температур і кислот, однак недостатньо стійкі до дії лугів; найчастіше їх застосовують для верхнього одягу.

Акрилатові ґудзики (з оргскла) прозорі, різноманітних кольорів, міцні, світло-, водо-, й морозостійкі. Мають недостатню хімічну стійкість і термостійкість (при 60 °С акрилат розм'якшується). Ці ґудзики бувають різними за формою, розміром і призначенням.

Фенопластові ґудзики характеризуються високою міцністю, стійкістю до води й кислот, мають достатню термостійкість (100 °С), не стійкі до дії лугів і окисників. Використовують ці ґудзики для пальт, костюмів, суконь.

ґудзики з полістиролу та співполімерів хімічно нестійкі, їх теплостійкість — 60...70 °С, здебільшого їх використовують для верхнього одягу.

Останнім часом для виготовлення ґудзиків застосовують поліамідні, поліефірні смоли, поліпропілен. ґудзики, виготовлені із цих матеріалів, мають відповідну хімічну стійкість, теплостійкість (110 °С) і використовуються для легкого плаття, верхнього одягу, білизняних виробів.

Гачки й петлі виробляють із сталевого або мідно-цинкового дроту; щоб захистити від корозії, їх лакують, оксидують, нікелюють або посріблюють.

За призначенням і розміром гачки бувають таких номерів: № 2 (шубні) довжина гачка 24 мм, № 3 (пальтові) — 20 мм, № 5 (для плащів, кителів, гімнастерок) — 16 мм, № 6 — 11 мм, № 7 — 9 мм. Гачки №№ 6, 7 (для жіночих суконь і блуз) мають спеціальний фіксатор, який запобігає їх розстібанню. Гачки й петлі для штанів бувають дротові або штамповані, зі сталевий полірованої стрічки і також мають антикорозійне покриття.

Пряжки для штанів виробляють зі сталевих стрічки штампуванням; щоб захистити від корозії, їх лакують або оксидують. Пряжки для пальт, суконь інших виробів верхнього одягу виготовляють з відходів пластмас способом пресування або лиття під тиском, у вигляді прямокутної рамки, круглої, овальної чи іншої форми з перекладиною посередині. Розміри пряжок можуть бути різними.

Кнопки складаються з основи з виступом і головки із заглибленням; при застібанні кнопок основа фіксується у заглибленні головки. Виготовляють з латуні (нікельовані, посріблені), сталевих стрічки (лаковані) або пластмаси. Розмір кнопок визначається їх діаметром (мм), становить 5, 7, 9, 18 мм. Їх використовують для застібання різного одягу.

Застібка - блискавка складається з двох бортових бавовняних або шовкових стрічок, по одному краю яких розміщені ряди металевих або пластмасових ланок. В кінці застібка має обмежувач ходу, розстібається за допомогою замка. Застібки випускають роз'ємними та нероз'ємними. Металеві деталі застібок мають бути нікельованими або хромованими, а пластмасові — з лаковим покриттям. Залежно від ширини замкнутої стрічки застібки поділяють на такі види: особливо дрібна (до 3 мм); дрібна (3...5 мм); середня (5...7 мм); велика (7...10 мм); дуже велика (10 мм і більше). Застібки мають бути блискучими, без плям, іржі. Замок повинен з'єднувати застібку плавно й вільно, швидко.

Текстильна застібка («Велкро») являє собою роз'ємне з'єднання, яке складається з двох міцних стрічок. Лицева поверхня однієї стрічки утворена петлями з поліамідних монониток, а лицева поверхня іншої - гачками. При з'єднанні двох стрічок гачки входять в петлі і виникає швидке та міцне зчеплення. Роз'єднання стрічок потребує значного зусилля. Текстильні застібки використовують при виготовленні дитячих, спортивних та молодіжних виробів, для застібок у взутті.

Асортимент матеріалів для оздоблення одягу досить різноманітний: це стрічки, тасьми, шнури, мереживо, гіпюр, шитво, бісер, склярус, та інші. Для оздоблення швейних виробів використовують матеріали, які

відрізняються від основного матеріалу фактурою, кольором, оздобленням такі як трикотажні полотна; штучна та натуральна шкіра і замша; хутро; різноманітна фурнітура; вишивальні нитки; металеві та металізовані нитки. Матеріали для оздоблення повинні мати сучасне оформлення, високі показники якості (міцність, гнучкість, стійкість фарбування, достатню формостійкість та довговічність), відповідати за оформленням та властивостями основному матеріалу, надавати виробу закінчену стильову виразність та виразний зовнішній вид.

Стрічки - це тонкі ткані смужки різної ширини, які виробляють на ткацьких верстатах полотняним, саржевим, атласним, ворсовим та іншими переплетеннями. За волокнистим складом стрічки можуть бути однорідними (бавовняними, лляними, віскозними, капроновими, ацетатними) та неоднорідними. В оздоблювальних стрічках можуть використовуватися металеві нитки. Поверхня стрічок може бути гладкою або рельєфною. Об'ємність та рельєфність надають стрічкам текстуровані нитки та рельєфні переплетення, нитки спандексу, які стягують стрічку, надають їй ефект гофре. За забарвленням стрічки бувають гладко фарбованими, строкатими, з кольоровими малюнками, отриманими флокіруванням. Асортимент стрічок поділяють на *оздоблювальні, докладні, одяговодопоміжні. Оздоблювальні стрічки:* Атласна стрічка – виготовляють із віскози атласним переплетенням, різної ширини. Оксамитова стрічка – виготовляють із коротким, щільним ворсом, із штучного шовку, різної ширини. Національна стрічка - виготовляють із різної сировини, жакардовим переплетенням із візерунками, що імітують національну вишивку. *Серед докладних стрічок* найбільш поширені корсажні, корсетні, взуттєві, гардинні, для штанів. *Тасьма* — це вузька смужка, отримана в'язанням або плетенням із однієї системи ниток, що переплітаються під кутом 45°. Внаслідок такого розміщення ниток плетена тасьма розтяжна в будь-якому напрямку, добре облягає краї деталей і настрочується на виріб будь-якими вигинами. Залежно від волокнистого складу тасьма буває бавовняна,

напівшовкова, шовкова, вовняна; за оздобленням — сурова, вибілена, гладкофарбована, багатоколірна; за призначенням — оздоблювальна й докладна. Найбільш поширені такі види *оздоблювальної тасьми*: фасонна (з різних видів сировини), "змійка" шириною 5,5 мм, "косичка" — 2 мм, "ялинка" — 3 мм, фігурна (з віскозних ниток), зигзагоподібна хвиляста тасьма "в'юнчик" з віскози, бахрома. Серед докладних видів тасьми найбільш поширені *одягова, еластична*. *Одягову тасьму* виробляють шириною 2...30 мм з різноманітних видів сировини, гладкою й фасонною. Використовують в різних видах верхніх швейних виробів. *Еластичну тасьму* виготовляють з бавовняної й змішаної пряжі, віскозних та ацетатних ниток у поєднанні з гумовими, поліуретановими прожилками шириною 2,5...25 мм. Використовують у білизняних виробках. *Шнури* за способом виробництва бувають плетені, сукані й в'язані. *Плетені шнури* виробляють у вигляді порожнистої трубки або трубки з осердям із бавовни або гумових ниток, обплетених штучними, синтетичними нитками, бавовняною пряжею, металізованими нитками. *Сукані шнури* отримують з двох, трьох або чотирьох пасом, звитих разом. *В'язані шнури* виробляють трикотажним переплетенням на шнуров'язальних машинах.

Мереживо — це сітчасті, прозорі, плетені, в'язані вироби, отримані машинним чи ручним способом. *Машинне мереживо* виготовляють на спеціальних машинах, його поділяють на мереживо, вироблене на мереживній машині; плетене; вишите, виготовлене на вишивальних автоматах. Випускають машинне мереживо у вигляді краю, прошивки, мотивів і мереживного полотна. *Край* — це мереживна стрічка, рівна з одного боку, який пришивають до основної тканини, і зигзагоподібна з протилежного боку. *Прошивка* — це мереживна стрічка з рівними краями, яку вшивають між двома частинами виробу. *Мотиви* — це мереживні вставки, які мають форму овалів, кругів, квадратів. *Вишите мереживо* отримують на вишивальних автоматах вишивкою по бавовняному, капроновому тюлі, тонкому синтетичному трикотажному

полотні або тонкій капроновій тканині. Вишивають широке полотно, яке потім розрізають на смуги відповідної ширини. Вишите мереживо застосовують для оздоблення жіночої білизни. *Мереживо ручної роботи* виготовляють плетенням, в'язанням або філейним вишиванням також у вигляді краю, прошивки, мотивів. *Плетене мереживо* виробляють з вибіленої сурової бавовняної та лляної пряжі за допомогою спеціальних дерев'яних коклюшок. При цьому використовують також синтетичні металізовані нитки, утворюючи різноманітні геометричні та рослинні візерунки. *Філейне мереживо* отримують вишиванням голкою по натягнутій сітці. Його застосовують для виготовлення ошатної постільної білизни, оздоблення суконь, блуз. *В'язане мереживо* отримують в'язанням гачком з ниток бавовняних, льняних, шовкових.

Шитво - це вишиті технікою "Рішельє" смужки бавовняних тканин (типу батисту, ситцю, міткалю) різної ширини, які використовуються для виготовлення оздоблювальних деталей одягу, для оздоблення білизни, для корсетних виробів. Ширина шитва 25-125 мм.

Таблиця 8

Характеристика одягової фурнітури, оздоблювальних матеріалів для моделі _____ (вид виробу)

Ескіз моделі швейного виробу	Види фурнітури/ оздоблювального матеріалу, що застосовуються у виробі	Основні характеристики фурнітури/ оздоблювального матеріалу
1.	2.	3.

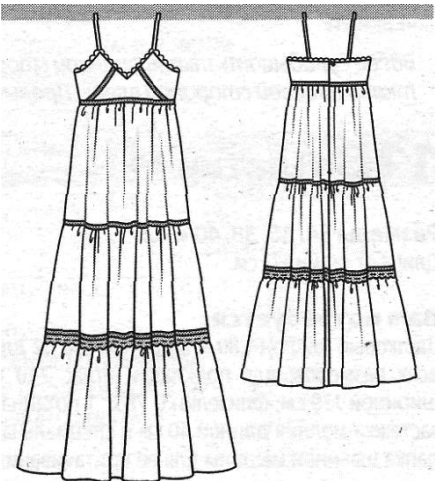
Зразок заповнення таблиці наведено у Додатку 2

Контрольні запитання

1. Які вимоги висувають до оздоблювальних матеріалів? Фурнітури?
2. Які види тасьми застосовують у швейному виробництві?
3. Спосіб виробництва оздоблювального матеріалу – шитво.
4. З яких матеріалів виготовляють ґудзики?
5. Особливості використання текстильної застібки «Велкро».

Додаток 2

Характеристика одягової фурнітури, оздоблювальних матеріалів для моделі жіночої літньої сукні

Ескіз моделі швейного виробу	Види фурнітури/оздоблювального матеріалу, що застосовуються у виробі	Основні характеристики фурнітури/оздоблювального матеріалу
1.	2.	3.
	Вид фурнітури- <i>тасьма</i> – <i>блискавка потайна</i>	<i>Тасьма</i> – «блискавка» потайна складається з двох бортових шовкових стрічок, по одному краю яких розміщені ряди пластмасових ланок. В кінці застібка має обмежувач ходу, розстібається за допомогою замка, нероз'ємна. Добирається в тон основної тканини. Довжиною 50 см.
	Вид оздоблювального матеріалу – <i>тасьма, край</i>	<i>Тасьма</i> — це вузька смужка, отримана в'язанням або плетенням із однієї системи ниток, що переплітаються під кутом 45°. Внаслідок такого розміщення ниток тасьма розтяжна в будь-якому напрямку і настрочується на виріб будь-якими вигинами. <i>Край</i> — це мереживна стрічка, рівна з одного боку та фігурна з протилежного.